

УДК 811.161.2'42:821.161.2-1.09(092)

ЯЦКІВ Роксолана – аспірант кафедри української мови, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, Дрогобич, 82100, Україна (ya.roksolana@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4024-2605>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4557.2018.42.150395>

САКРАЛЬНИЙ ЛІНГВОПРОСТІР МОНО-ІДЕОЛОГІЧНОЇ ПОЕМИ «ЄВАНГЕЛІЄ ВІД ЄВИ» МИКОЛАЯ ШОСТАКА

Анотація. У статті розглянуто релігійну лексику збірки Миколая Шостака «Євангеліє від Єви». З'ясовано, що невід'ємними елементами змістової структури віршів Миколая Шостака є теоніми, антропоніми, ойконім, ороніми. Проаналізовано конотативне значення індивідуально-авторських онімів-новотворів. Виокремлено лексико-семантичні групи лексики, які експлікують два поняттєві поля: «священна дія» та «священне місце».

Ключові слова: Миколай Шостак, «Євангеліє від Єви», сакральний простір, теонім, релігійна лексика.

Постановка проблеми. З початку ХХ століття за межі суто релігійного, богословського дискурсу виходить поняття *сакральне* й постає як найважливіша категорія, що використовується у багатьох гуманітарних науках. Поряд з ним в літературі використовуються також терміни *священне*, *святе*, *культове*, *релігійне*.

У християнському світобаченні *sacrum* характеризує церковні таїнства, об'єкти релігійного поклоніння, речі, які належать до релігійного культу, а також усе те, що згідно з ученням церкви наділене Божою благодаттю. В християнстві воно трактується як святе. Звідси виникає ще одне слово, яким позначається сакральне в християнській релігії. Це слово *sanctus*. Саме ним позначається в латинській мові святий дух – *spiritus sanctus* [4, 94, 96]. Як наголошував В. Топоров, ставлення до сакрального, починаючи з давньоруської традиції, виявлялося насамперед у тому, що: 1) «загалом усе має бути сакрализоване, освячене й власне цим вирване з-під влади злого начала...»; 2) існує єдина й універсальна мета («надмета»), найзаповітніше бажання і найглибша мрія й надія – святе царство (святість, святий стан, святе життя) на землі й для людини; 3) сильним й актуальним є сподівання того, що цей святий стан може бути гранично наближений у просторі й часі [3, 479–480]. Відповідно до цього й сакральний простір художнього тексту в нашій розвідці окрес-

люємо як коло «сакралізованих» лексем на позначення категорій священного, релігійного, християнського, біблійного.

Аналіз останніх досліджень та публікацій засвідчує, що сьогодні можемо назвати цілу когорту вчених, об'єктом вивчення яких стала релігійна лексика або лексика концептної пари «sacrum – profanum»: Н. Бабич, Т. Берест, С. Бібла, І. Бочарова, Ю. Браїлко, Т. Вільчинська, А. Ковтун, П. Мацьків, В. Німчук, Н. Піддубна, Н. Пуряєва, М. Скаб, М. Стецик, Н. Сологуб, Г. Тимошик, В. Федонюк та ін. Однак сакральна сфера українців вербалізується у нових художніх полотнах, а останні знаходять для себе не тільки зацікавленого читача, але й ретельного інтерпретатора.

Мета статті – проаналізувати сакральний лінгвопростір (онімний та апелятивний) поеми Миколая Шостака «Євангеліє від Єви».

Виклад основного матеріалу. Християнство є релігією свободи, що визнає волю людини завжди чинити на свій розсуд, згідно з власними переконаннями, але пам'ятати про неминучість відповідальності за наслідки цих вчинків перед Богом і людьми (Шост., 15), – так завершує луцький митець Миколай Шостак передмову (власне, «замість передмови») до своєї книги, яка має згадану вище назву і розлогий підзаголовок: «Євангеліє від Єви & Нео-Поліс, Плач Каїна, Московська Русь – Нехрещена Орда».

Автор збірок «На Хресній Дорозі», «Два по п'ятдесят з Шекспіром», «Заплакана Оранта», «Рожева примара Майдану», «Євангеліє від Єви», «Живбув Бог...» та ін. відомий передусім читачеві, який сповідує поезію як християнські чесноти. Юрист за освітою, голова літературно-мистецької студії «Зорі над Стиром», богослов, поет, який тонко і глибоко відчуває Слово, провідною думкою своєї моно-ідеологічної поеми називає любов до Бога, до Батьківщини, до ближнього, до жінки. Складна архітектоніка твору, де органічно синтезовано в одну ідею психологічне, політичне, історичне й вічне у світоглядному й реальному поступі людства, передбачає послуговування всіма пластами загальноживаної та вузько специфічної лексики. А сакральний світ низки текстів (говоримо, передусім, про тексти поетичні, хоча поема – тісне сплетіння поезії та прози) вимальовує цілісну картину Богоявлення та Боговідчуття.

Євангеліє або Благовість, Благовіщення – головна частина Нового Завіту, частина Біблії, що містить розповіді про Ісуса Христа, Його життя, вчення, смерть і воскресіння. Християнською церквою кононізовано чотири Євангелія: Євангеліє від Матвія, Євангеліє від Марка, Євангеліє від Луки, Євангеліє від Івана. Крім канонічних, існують також 57 апокрифічних Євангелій, які писалися значно пізніше і щодо яких християнська церква не має цілковитої впевненості в їх істинності. Але навіть між апокрифічними книгами Євангеліє від Єви згадується тільки як таке, що не дійшло до наших часів та було, імовірно, процитоване палестинським святим, монахом, письменником, богословом-полемістом Єпифанієм Кіпрським. Тому «Євангеліє від Єви» Миколая Шостака – назва доволі умовна, створена художнім баченням ав-

тора, а однойменний сонетон – ода любові, жінці, матері, життю, позаяк і Єва з давньогерберейської перекладається як ‘жива’ (ВІЛ, 136).

Невід’ємними елементами змістової структури віршів Миколая Шостака є оніми: теоніми, антропоніми, ойконім, ороніми. Першість серед усіх ужитків теонімів належить імені Божому – *Бог / Господь*: «*Душа твоя знеслась до Бога*» (Шост., 175), «*Хай повік тебе Бог благословить / І примножує щастя твоє!*» (Шост., 202); «*Умій зцілити ворога, як брата, / Якщо ти силу Господа спізнав!*» (Шост., 177), «*Спи, люд Божий, засинай, / Хай тобі насниться Рай, / Хай тобі Господь насниться*» (Шост., 198) та ін.

Онім *Господь / Бог* об’єктивовано й низкою інших імен: *Святий*: «*Я між тих, що Його відреклись / І кричали Святому прокляття*» (Шост., 194); *Творець*: «*Ми всі сотворені Творцем, / По Божім образу й подобі*» (Шост., 175); *Христос*: «*В Твоїй, Христе, святій особі*» (Шост., 175), «*Христос також навчав любити*» (Шост., 182), «*Вам Його всі святині дістались, / Мов сапратам одежа Христа*» (Шост., 188), «*Лягла розкаленим хрестом / Любов Христа мені на серце*» (Шост., 176), «*Мов за пророком праведної віри, / Христа шукати*» (Шост., 177); *Ісус*: «*Що свого брата порішив, / Як ви Ісуса, без розкаянь!*»; *Ісус Христос*: «*А над усім – Ісус Христос, / Премудрий і прекрасний!*» (Шост., 200); *Учитель, Спаситель*: «*Ні! Не Учителя, Спасителя і Бога, / Жадали люття сповнені серця*» (Шост., 177); *Равві*: «*Возрадуйся, Равві!*» (Шост., 177); *Небесний Отець*: «*Не до Небесного Отця – / Вклякло...*» (Шост., 181); *Отець*: «*Йшли на злочинця, щоб розправу строгу / Вчинити разом «іменем Отця»*» (Шост., 177).

Своєрідним згустком Господніх імен є вірш з циклу «Плач Каїна» «*Я – Світло вам, а ви не бачите Мене...*». У ньому Всевишній сам називає себе не тільки *Господом* та *Богом*, але й *Світлом, Путтю, Істиною, Життям, Вчителем, Другом*: «*Я – Світло вам, а ви не бачите Мене; / Я – Путь, а вам за Мною не ідеться; Я – Істина, та жоден віри не іме; / Я – вам Життя, та ви байдужі до безсмертя. / Я – Вчитель, та глухі серця у навчанні; / Я – ваш Господь, та ви не годні підкоритись; / Я – Бог, а ви ніяк не молитесь Мені; / Я – щирий Друг, а ви Мене не прагнете любити*» (Шост., 173), пор. із Біблії (БО): «... *Я Світло для світу. Хто йде вслід за Мною, не буде ходити в темряві, але матиме світло життя*» (Ів. 8: 12); «... *Я дорога, і правда, і життя. До Отця не приходить ніхто, якщо не через Мене*» (Ів. 14: 6); «... *один вам Учитель, а ви всі брати*» (Мв. 23: 8).

Теонім *Бог* у поезії Миколая Шостака нерідко стає дериваційною основою для творення похідних онімів та апелятивів, семантично забарвлених, емних, часто метафоричних: «*І, мов Апостол Богослов’я, / Востанне Землю освятив*» (Шост., 187), «*Україна – Муза Богонатхнення*» (Шост., 98), «*Насправді ви не вбогі, ви безбогі*» (Шост., 180), «*Де люди безбожні, там: / ... християнство безсловне / церкви безсилі*» (Шост., 152), «*Розбудуймо ж до неба наш Храм / Понад вежі круті Вавилонські, / Хай сягає Божественних брам*» (Шост., 178). Праведність як один із дванадцяти прикладів людської чесотної доско-

налості для автора – це не тільки «Покаяльність .../ Вірність / Благочестя», але й «Боголюбність / Богоуклінність / Боговдячність .../ Богоподібність / Боговідданість» (Шост., 148).

Незвичним як з погляду християнського світобачення, так і з погляду лінгвістичних норм є вживання імені Ісуса Христа в множині. Однак такий прийом дав змогу авторові протиставити фарисеям праведників та водночас уподібнити останніх до Бога: «Фарисеї доби сатанинської, / Поступіться ж Ісусам Христам!» (Шост., 174). У тексті йдеться не про Ісусів Христів, а про тих, хто сповідує його науку, про багатьох людей, які «рівні Богу по силі Добра» (Шост., 174).

Твором, у якому індивідуально-авторські оніми-новотвори досягли своєї кульмінації, став вірш «Моя Україна: (естетично-сповідальні візії патріота)». Весь текст – художня спроба поета дати нове ім'я своїй Україні, репрезентуючи при цьому тезу, чим чи ким є Україна для ліричного героя. Із 35-ти сентенцій – 18 містять релігійну лексику. Україна для нього – це *Храм моєї Молитви / Святиня Народу / Едем Життя / Божя Перлина / Колиска Янголів / Ікона Світу / Музика Вічності / Пречистої Диви Сльоза / Улюблена Донька Господа / Душа Планети / Формула Благодаті / Священна Піднебесна Країна / Обитований Край мого Серця / Різдво Веселки / Муза Богонатхнення / Мати Милосердя / Великодень Душі* (Шост., 98).

Онім Мати Божя об'єктивовано іменем *Пречиста Діва* (Шост., 98) та *Матір Божя Яснолиця*: «*Й Матір Божя Яснолиця, / І блаженний світ-розмай*» (Шост., 198), що підкреслює пречисту, ясну, непорочну природу Богоматері.

Поодиноке вживання імені *Адам* та часте апелювання до *Єви* в поезії Миколая Шостака – явище не випадкове. Ліричний герой сповідається перед Господом і за свої гріхи, і за гріхи Адама, але постійно виправдовує вчинок Єви, бо вона та, що приведе до життя людство «о Новім Завіті», стане матір'ю і це – найголовніше її покликання, що має відпустити первородний гріх: «Знаю – в світі є мій тільки гріх! / Та не *Євин* це гріх первородний, / Той що *Єва* чинила для втіх, / І *Адам* спокушався голодний» (Шост., 194), «Спопеляю свій гріх, до небес / *Євин* гріх возвишаючи вічно» (Шост., 194).

Особове ім'я *Каїн* пов'язують із дієсловом *кана* «придбати, набути»: «... І породила *Каїна* і сказала: Набула чоловіка від Господа» (Бут 4:1). Старший син Адама і Єви став першим убивцею (братовбивцею) на землі. До цього злочину його спонукала заздрість, яка представляє одну з ознак людського буття, спільну для всіх історичних епох – людський конфлікт добра і зла [2, 54–55]. У Миколая Шостака *Каїна* або *Євиного первістка* умовно супроводжують інші Біблійні персонажі: *Ірод* (цар Юдеї, який, маючи на меті убити маленького Ісуса, наказав винищувати всіх хлопчиків-немовлят у Вефлеємі), *Пилат* (прокуратор Юдеї, який виніс смертний вирок Ісусові Христу), *Варавва* (звільнений Пилатом розбійник, злочинець, убивця): «*Я Каїн, Ірод і Пилат я, / Й Варавва я – в одному тлі*» (Шост., 175). Згадується *Варрава* й у вірші

«Реквієм-ода Герою»: «А собі нагукали *Варавву*, / Бо бандитам потрібен бандит» (Шост., 188).

Каїнові протиставлено *Авеля* («Вбив Каїн брата *Авеля*» (Шост., 195)). І не просто протиставлено, а йменовано його *Взірцем*, навіть ототожнено з *Христом*: «Та тільки *Авель* став *Взірцем* / В Твоїй, Христе, святій особі» (Шост., 175), «Тужу за *Авелем-Христом*» (Шост., 176).

Як фонетичні паралелі вжито в текстах моно-поєми ім'я *Юди / Іуди Іскаріота*, учня й зрадника Ісуса Христа: «Між них незримо жив цілунок *Юди*», «Взрадуйся, Равві!» – сказав *Іуда* / І поцілунком видав до зорі...» (Шост., 177). В іншому місці *Юда* поіменований *Іскаріотом*: «Лжелюбов *Іскаріота*, / Що на хрест знесла Христа» (Шост., 190).

Символічно у вірші «Прости, зажурений Тарасе...» автор вживає біблійне ім'я *Мойсей*, у часи якого ізраїльський народ мав бути звільнений з єгипетського рабства і виведений на землю обітовану: «Лиш дай вспомнити *Мойсея*» (Шост., 181), «Нам не указ Закон *Мойсеїв*» (Шост., 182).

Один раз згадано в поетичних текстах Миколая Шостака ім'я *Соломона* та його коханої нареченої *Суламіти* (*Суламітки*): «Мов *Соломон* для *Суламітки*, / Складав їй Пісню всіх пісень» (Шост., 186).

Топоніми у текстах Миколая Шостака засвідчено ойконімами *Єрусалим*: «Вже закипіло зло в *Єрусалимі*, / Немов смола в пекельнім казані» (Шост., 177), *Гоморра* й *Содом*: «Неофіти ми, плем'я Ісусове, / Що спалило *Гоморру* й *Содом*» (Шост., 174); оронімами *Синай*: «Як він, зійшовши на *Синай*, / Від Бога зніс колись євреям / Завіт і дав Обітний Край» (Шост., 181), *Голгота*: «Я той хрест, що Він сам на плечі / Втяг для страти собі на *Гоготу*». Топонімікон поетичної збірки доповнено відтопонімними прикметниками *голгофський*: «... кладіть свою печать / На хрест *Голгофський*» (Шост., 177) та *авилонський*: «Попри всі *Авилонські* верхви / З небосажними надтеремами», «Понад вежі круті *Авилонські*» (Шост., 178).

Сакральний лінгвопростір збірки «Євангеліє від Єви» різноплановий і на рівні апелятивної лексики. Дослідники, аналізуючи апелятиви художніх текстів, сьогодні все частіше розглядають їх «в системі лінгвокогнітивної, лінгвокультурологічної та порівняльно-історичної парадигм» [1, 348]. Коли йдеться про сакральну лексику в лінгвістичній картині світу, то вчені логічно виокремлюють поняттєві поля, об'єднані навколо категорій «особа», «предмет», «дія», «місце», «час» [див. ще 1; 2]. Спробуємо проаналізувати лексику циклу «Плач Каїна», об'єднану поняттєвими полями «священна дія» та «священне місце».

У поняттєвому полі «священна дія» виокремлюємо лексико-семантичні групи на позначення таких біблійних дій: *звестися до Бога*: «Душа твоя *знеслась до Бога*» (Шост., 175); *бути розп'ятим на Хресті*: «А ще – Розбійник на Хресті, / Що оліворуч був *розп'ятий*» (Шост., 175); *вимагати розп'яття Христа*: «Я: “*Розіпни*” – кричав з юрбою» (Шост., 175); *бути грішним, згрішити*: «Це ж я *первісно согрішив*» (Шост., 175), «Та *грішні душі не спасли*» (Шост.,

179), «Ідем, замучені гріхом, / Бредем у нікуди» (Шост., 200); *каятися*: «Я Каїн – каюся всім єством» (Шост., 176); *отримати життя від Бога*: «Скільки нас у Бога є – / Він усім життя дає» (Шост., 199).

У поняттєвому полі «священна дія» знайшли своє втілення майже всі заповіді Божі: *нехай не буде в тебе інших богів, крім Мене*: «Я – ваш Господь» (Шост., 173); *не роби собі кумира*: «Та твердолобе дике плем'я / Не до Небесного Отця – / Вклякло, звеличивши нікчем'я, / Пред рукотворного Тельця» (Шост., 181); *не згадуї імені Господа Бога твого даремно*: «Йшли на злочинця, щоб розправу строгу / Вчинити разом «іменем Отця» (Шост., 177); *не убивай*: «Знать, убивство – проти Бога, / В небуття страшна дорога» (Шост., 199); *не кради*: «Ви на землі возвисились над храми / Безбожно награбованим скарбом» (Шост., 180); *не свідчи неправдиво проти ближнього твого*: «І що день Божий розпинаєм / Когось – во ім'я всіх святих» (Шост., 182); *не жадай нічого, що у ближнього твого*: «Ви Його Українську ідею / Затоптали в гонитві до благ, / Його Пісню назвали своєю, / Щоби вас восхваляли в віках» (Шост., 189).

Поняттєве поле «священне місце» об'єктивується лексемами *небо*, *рай*, *храм*, *церква*.

В сучасній українській мові слово *небо* вживано з такими значеннями: 'видимий над поверхнею землі повітряний простір у формі купола; за релігійними уявленнями – місце перебування богів, ангелів, святих; потойбічний світ, рай' (СУМ V, 249): «Я не прагну скарбів. Полишаю на вас / Все під небом і в небі, що є найдорожче...» (Шост., 201), «Була Любов між них висока, / Як та веселка в небасах» (Шост., 186), «Тут обнялися Небо і Земля» (Шост., 205), «Що вознесли до Неба край праотчий» (Шост., 206). Лексема *небо* входить до складу багатьох фразеологізмів, один з яких 'На сьомому небі [перебувати, бути і т. ін.] – хто-небудь дуже задоволений, безмежно щасливий' знаходимо у вірші «Ідем, замучені гріхом...», щоправда не з означальними відношеннями (*бути яким?*), а з локативними (*бути де?*): «Та знаю – високо десь там, / На сьомому аж небі, Є світло душам і серцям, / Й молитва на потребі» (Шост., 200).

Рай 'за релігійними уявленнями – місце, де блаженствують праведники після смерті; ... сад, в якому жили перші люди Адам і Єва...; красива, благодатна місцевість' (СУМ V, 249): «Спи, люд Божий, засинай, / Хай тобі насниться *Рай*» (Шост., 198), «Твори свій на Землі Небесний *Рай* / В ім'я сім'ї, народу, батьківщини» (Шост., 211).

Храм 'будівля, де відбуваються богослужіння, релігійні обряди; місце, яке викликає почуття глибокої пошани' (СУМ XI, 136): «Всім народам і родам / Хай насниться *Божий Храм*, / *Храм Небесної Любові*» (Шост., 198), «Найвеличніші витвори – *храми*» (Шост., 178), «Кожен пнеться знесться понад *храм*» (Шост., 178), «В *храмі* ж духові надана першість» (Шост., 178), «*Храм* лиш Божий, тому за куші / Не купується, не продається» (Шост., 178), «Розбудуймо ж до неба наш *Храм*» (Шост., 178), «*Храм* такий не зруйнує Господь» (Шост., 178), «Ви на землі возвисились над *храмом*» (Шост., 180), «Ви на свята заходите до *храму*» (Шост., 193).

Церква 'будівля, в якій відбувається християнське богослужіння' (СУМ XI, 202): «Наймиліші споруди – *церкви*» (Шост., 178), «Але *церкву* завзятий охлот / Необудами не перевершить» (Шост., 178).

Поодиноким поняття «священного місця» відтворено номенами *обітний край*: «Від Бога зніс колись євреям / Завіт і дав *Обітний Край*» (Шост., 181) та *хресна дорога*: «Я той камінь, де вперше спіткнувся / І упав Він на *Хресній дорозі*» (Шост., 194).

Висновки. Кожен митець, звертаючись до тематики «sacrum – profanum», стає зодчим сакрального лінгвопростору свого твору. Моно-ідеологічна поема «Євангеліє від Єви» Миколая Шостака також пронизана церковно-християнською онімною та апелятивною лексикою. Ми виокремили теоніми, антропоніми, ойконім, ороніми, першість ужитків серед яких належить Божому імені *Бог* і його семантичним та конотативним, біблійним та індивідуально-авторським варіантам. Апелятивна релігійна лексика засвідчена цілою низкою «сакралізованих» слів, які ми об'єднали в дві групи «священна дія» і «священне місце». В аналізі церковно-християнської лексики художніх текстів інших представників Спілки християнських письменників України бачимо перспективи наших подальших студій.

Список умовних скорочень

БО – Біблія, або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту / пер. проф. Івана Огієнка. – К. : Українське Біблійне Товариство, 2012.

ВЛЛ – Скрипник Л., Дзятківська М. Власні імена людей / Л.Г. Скрипник, Н.П. Дзятківська. – К. : Наукова думка, 1996. – 335 с.

СУМ – Словник української мови. – К. : Наукова думка, 1970–1980. – Т. 1–11.

Шост. – Шостак М. Євангеліє від Єви / М. Шостак. – Луцьк : ВМА «Терен», 2010. – 220 с.

Література

1. Біда І., Стецик М. Сакральна лексика в новелах Василя Стефаника / Ірина Біда, Марія Стецик // Проблеми гуманітарних наук : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія». – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2016. – Вип. 38. – С. 348–357.

2. Мацьків П. Концептосфера Бог в українському мовному просторі : монографія / Петро Мацьків. – Дрогобич : Коло, 2007. – 332 с.

3. Топоров В. Святость и святыя в русской культуре / В.Н. Топоров. – М. : «Гнозис», Школа «Языки русской культуры», 1995. – Т. 1 : Первый век христианства на Руси. – 875 с. – (Серия: Язык. Семиотика. Культура).

4. Шелютко В. Проблема сакрального як світоглядна проблема / В.Н. Шелютко // Наука. Релігія. Суспільство. – 2010. – № 4. – С. 94–101.

References

1. Bida, I., & Stetsyk, M. (2016). Sakralna leksyka v novelakh Vasyliya Stefanyka [Sacred vocabulary in the stories by Vasyl Stefanyk]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk*

naukovykh prats Drohobytskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Serii «Filolohiia» – *Problems of the humanities: Collection of scientific works of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University. Series of «Philology»* (pp. 348–357). Drohobych: Redaktsiino-vydavnychi viddil DDFU imeni Ivana Franka [in Ukrainian].

2. Matskiy, P. (2007). *Kontseptosfera Boh v ukrainskomu movnomu prostori [Conceptosphere God in the Ukrainian language space]*. Drohobych: Kolo [in Ukrainian].

3. Toporov, V. (1995). *Sviatost i sviatyte v russkoi kulture. Tom 1: Pervyi vek khristianstva na Rusi [Holiness and Saints in Russian Culture. Vol. 1: The first century of Christianity in Russia]*. Moskva: Hnozys, Shkola «Iazyki russkoi kultury» [in Russian].

4. Sheliutko, V. (2010). Problema sakralnoho yak svitohliadna problema [The problem of sacred as a worldview problem]. *Nauka. Relihiia. Suspilstvo – Science. Religion. Society* (pp. 94–101) [in Ukrainian].

YATSKIV Roksolana – Post-graduate student, Ukrainian language department, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24, Ivan Franko Str., Drohobych, 82100, Ukraine (ya.roksolana@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4024-2605>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4557.2018.42.150395>

SACRED LINGUISTIC SPACE OF THE MONO-IDEOLOGICAL POEM «THE GOSPEL OF EVE» BY MYKOLA SHOSTAK

Abstract. *This article analyzes the sacral linguistic space (onymous and appellative) of Mykola Shostak's poem «The Gospel of Eve». It has been found out that the essential elements of the content structure of poems are onyms: theonyms, anthroponyms, oikonoms, oronyms. Onym Lord (God) is objectified by the names of the Holy, Creator, Christ, Jesus, Jesus Christ, Teacher, Savior, Rabbi, Heavenly Father, Father. Theonyms God often becomes the derivative foundation for the derivation of onyms and apologists: Theology, God is inspiration, God is love, God is swaying, God is grateful, God likeness, God is devotion; the godless, the divine. The text of the poem «My Ukraine» is considered as an artistic attempt by the poet to give his new name to Ukraine: from the thirty-fifth maxims – eighteen contain religious vocabulary. It is substantiated that the single use of the name Adam and the frequent appeal to Eve in the poetry of Mykola Shostak – the phenomenon is not accidental. The lyrical hero confesses to the Lord, for his sins and for the sins of Adam, but constantly justifies the deed of Eve, for she is the one who will bring humanity to life «Of the New Testament», will become a mother, and this is the most important of her vocation, which should release the original sin. The article determines the function of the following onyms Cain, Abel, Herod, Pilate, Barbara, Judas/Judas Iscariot, Moses, Solomon, and Sulamita.*

It was investigated that the toponyms in the texts of Mykola Shostak are evidenced by the oikonoms of Jerusalem Gomorrah and Sodom, the oronyms of Synai, Golgotha, with toponym adjectives Golgotha's and Babylon's.

It is indicated that the sacral linguistic and space of the collection «The Gospel of Eve» is versatile and at the level of the appellative vocabulary. The analysis of the vocabulary of the «Cry Cain», united by the concept fields «sacred action» and «sacred place» is made.

In the conceptual field «sacred action», we distinguish lexical and semantic groups in the designation of such biblical actions: to perish to God; to be crucified on the Cross; to demand the crucifixion of Christ; to be a sinner, to sin; to repent, to serve mammon; to get a living from God etc.

The article characterizes conceptual field «sacred place», which heaven is objectified with lexemes sky, paradise, temple, church, one by one – a victorious land, Way of the Cross.

The interpreted material made it possible to draw a conclusion on the deep sacredness of the linguistic space of the mono-ideological poem of Mykola Shostak «The Gospel of Eve».

Key words: *Mykola Shostak, «The Gospel of Eve», sacred space, theonym, religious vocabulary.*

Стаття надійшла до редакції 25.09.2018 р.